

Ysgrifennwch eich enw yma

Cyfenw

Enwau eraill

Tystysgrif
Pearson BTEC
Lefel 1/Lefel 2
Cyntaf

Rhif y Ganolfan

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rhif Cofrestru'r Dysgwr

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Uned 9: Byw'n Iach

Dydd Mawrth 19 Mai 2015 – Bore

Amser: 1 awr

Cyfeirnod y Papur

21913G

Nid oes angen unrhyw ddeunyddiau eraill arnoch.

Cyfanswm
Marciau

Cyfarwyddiadau

- Defnyddiwch inc neu feiro **du**.
- **Llenwch y blychau** ar frig y dudalen hon drwy nodi eich enw, rhif eich canolfan a rhif cofrestru'r dysgwr.
- Atebwch **bob** cwestiwn.
- Atebwch y cwestiynau yn y manau gwag a ddarperir
– *efallai bydd mwy o le gwag nag y bydd arnoch ei angen.*

Gwybodaeth

- 50 yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.
- Mae'r marciau ar gyfer **pob** cwestiwn yn cael eu dangos mewn cromfachau
– *defnyddiwch hyn fel canllaw ar gyfer faint o amser i'w dreulio ar bob cwestiwn.*

Cyngor

- Darllenwch bob cwestiwn yn ofalus cyn dechrau ei ateb.
- Ceisiwch ateb pob cwestiwn.
- Edrychwch dros eich atebion os cewch amser ar y diwedd.

P48837A

©2015 Pearson Education Ltd.

1/1/

Trowch y dudalen ►

PEARSON

Atebwch BOB cwestiwn.

Rhaid ateb rhai cwestiynau trwy roi croes mewn blwch ☒. Os byddwch yn newid eich meddwl am ateb, rhowch linell drwy'r blwch ☒ ac yna rhowch groes i nodi eich ateb newydd ☒.

1 Gall ymarfer corff rheolaidd gael effaith ar iechyd a llesiant unigolyn.

(a) Pa **ddwy** o'r canlynol sy'n effeithiau ymarfer corff rheolaidd?

(2)

- A** Mwy o egni
- B** Amharu ar symudedd
- C** Ffitrwydd gwell
- D** Amharu ar ganolbwyntio
- E** Mwy o straen

(b) Nodwch **un** effaith mae ymarfer corff rheolaidd yn ei chael ar iechyd **emosiynol** unigolyn.

(1)

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 1 = 3 marc)

2 Dylai ffeibr gael ei fwyta fel rhan o ddeiet cytbwys.

(a) Pa **un** o'r bwydydd canlynol yw'r ffynhonnell **orau** o ffeibr?

(1)

A Menyn

B Bran

C Caws

D Wyau

(b) Nodwch **ddwy** risg i iechyd sy'n gysylltiedig â deiet heb ddigon o ffeibr ynddo.

(2)

1

.....

2

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 2 = 3 marc)

3 Mae smygu yn cael effaith negyddol ar iechyd unigolyn.

Rhowch **ddwy** effaith negyddol mae smygu yn eu cael ar iechyd unigolyn.

(2)

1

.....

2

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 3 = 2 farc)

4 Mae patrwm cysgu rheolaidd yn gallu cael effaith ar iechyd a llesiant unigolyn.

(a) Pa **ddwy** o'r canlynol sy'n effeithiau patrwm cysgu rheolaidd?

(2)

- A** Lefelau egni is
- B** Mwy o risg o ddamweiniau
- C** Perfformiad gwell yn y gwaith
- D** Lefel isel o allu i wrthsefyll clefydau (*low resistance to disease*)
- E** Lefelau canolbwyntio gwell

(b) Nodwch **ddau** ffactor all gael effaith **gadarnhaol** (*positive*) ar batrymau cysgu unigolyn.

(2)

1

2

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 4 = 4 marc)

5 Mae Joe yn y chweched dosbarth yn yr ysgol. Mae ei ysgol yn cynnig 'clwb brechwast' bob dydd i sicrhau bod staff a myfyrwyr yn gallu bwyta brechwast cyn bod gwersi'n dechrau.

(a) Disgrifiwch sut bydd llesiant **deallusol** Joe yn elwa o gael brechwast ar ddechrau'r diwrnod ysgol.

(2)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(b) Disgrifiwch **un** ffordd gallai pwysau grŵp cyfoedion ddylanwadu ar benderfyniad Joe i gael brechwast yn yr ysgol.

(2)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 5 = 4 marc)

6 Mae diabetes math 2 yn salwch cyffredin.

(a) Nodwch **un** dewis ffordd o fyw (*lifestyle choice*) allai gynyddu risg unigolyn o ddatblygu diabetes math 2.

(1)

(b) Rhowch **un** ffynhonnell o gefnogaeth ffurfiol ac **un** ffynhonnell o gefnogaeth anffurfiol gallai unigolyn eu defnyddio i gael cyngor ar reoli diabetes math 2.

(2)

Cefnogaeth ffurfiol

Cefnogaeth anffurfiol

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 6 = 3 marc)

7 Mae Yasmin yn gynorthwydd gofal mewn cartref gofal preswyl i bobl hŷn. Mae haint wedi gwneud ychydig o'r preswylwyr yn sâl iawn.

Esboniwch **ddwy** ffordd gallai Yasmin, y staff eraill a'r preswylwyr atal yr haint rhag lledaenu.

1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 7 = 4 marc)

8 Mae Mark yn ddyn busnes llwyddiannus sy'n yfed alcohol bob dydd, gan yfed mwy o alcohol na'r swm (*amount*) diogel a argymhellir.

(a) Nodwch **un** clefyd sy'n gysylltiedig ag yfed gormod o alcohol.

(1)

(b) Nodwch **ddwy** ffynhonnell o gefnogaeth allai roi cyngor i Mark ar yfed alcohol.

(2)

1

2

(c) Esboniwch **ddwy** risg i iechyd a llesiant **emosiynol** Mark o ganlyniad i yfed symiau gormodol o alcohol.

(4)

1

2

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 8 = 7 marc)

9 Dewis ffordd o fyw yw yfed gormod o alcohol. Gall hyn gael effaith negyddol ar iechyd a llesiant deallusol unigolyn.

Esboniwch **ddau** ddewis ffordd o fyw arall sy'n gallu cael effaith negyddol ar iechyd a llesiant deallusol unigolyn.

1

.....

.....

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 9 = 4 marc)

10 Mae Louise yn 38 oed a chafodd hi fabi 6 mis yn ôl. Mae hi'n dymuno gwella ei hiechyd a'i llesiant ac mae hi wedi penderfynu bod arni angen colli rhywfaint o bwysau. Mae Louise yn mynd at ei meddyg teulu i gael cyngor. Mae'r meddyg yn mesur taldra a phwysau Louise ac yn cyfrifo ei *BMI*.

(a) Beth mae'r llythrennau *BMI* yn sefyll amdano?

(1)

(b) Mae *BMI* Louise yn 28 Kg/m².

Ym mha gategori mae hyn yn gosod Louise?

(1)

- A** dan bwysau
- B** pwysau delfrydol
- C** dros bwysau
- D** gordew

P 4 8 8 3 7 A 0 1 1 1 6

(c) Esboniwch **dri** dylanwad posibl all effeithio ar allu Louise i golli pwysau.

(6)

1

.....

.....

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

.....

.....

3

.....

.....

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 10 = 8 marc)

Area with horizontal dotted lines for writing.

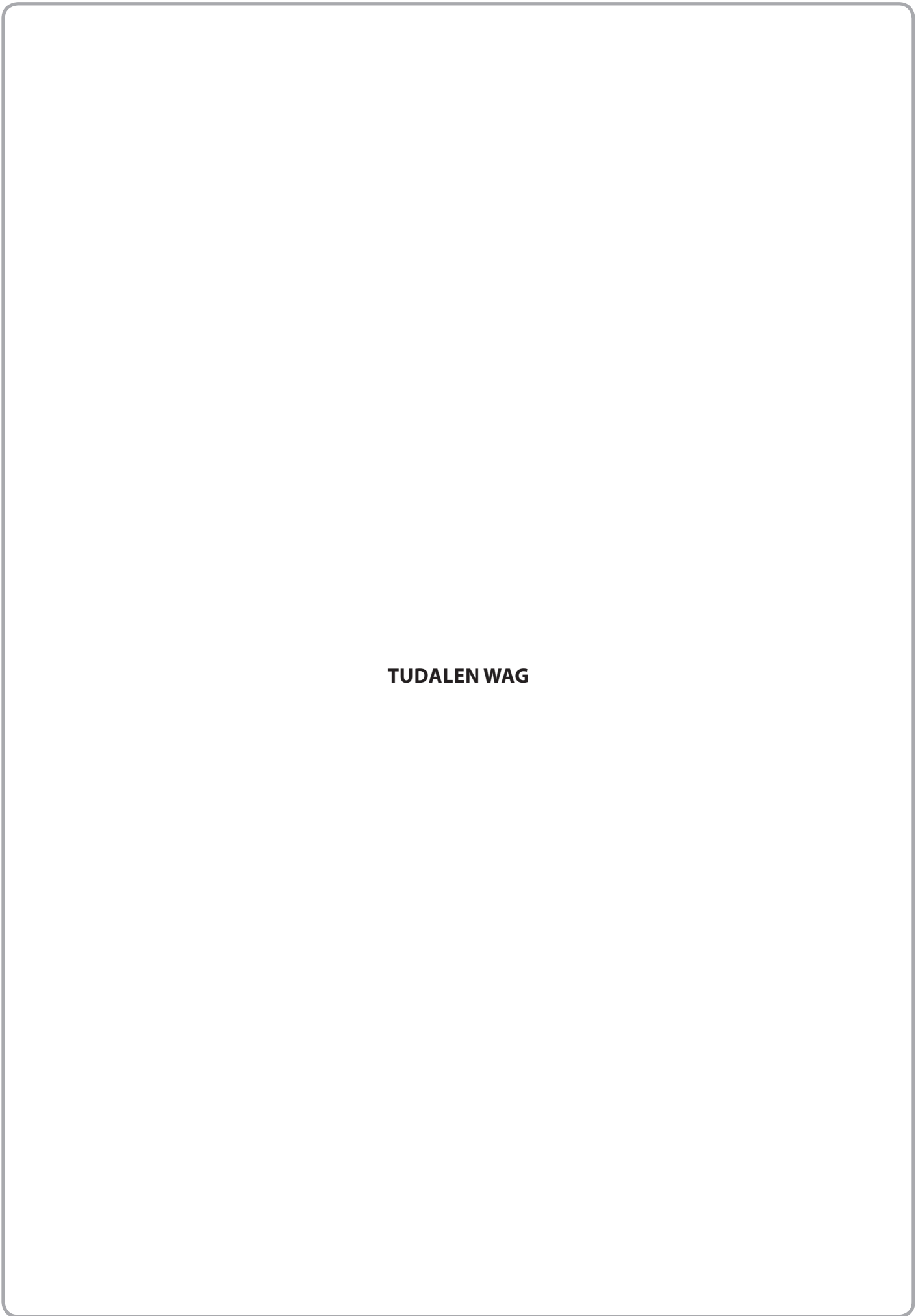
(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 11 = 8 marc)

CYFANSWM AR GYFER Y PAPUR = 50 MARC

TUDALEN WAG

TUDALEN WAG

